

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk:

2024-010368

Datum b&w-vergadering:

27 februari 2024

Onderwerp:

Voortgang warmtetransitie

Kennis nemen van:

Voortgang warmtetransitie en start op 2 plekken

Status advies:

openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:

Wethouder Rik van den Dam

Betrokkenen bij voorstel extern:

Betrokkenen bij voorstel intern:

TBF - duurzaamheid

Programmamanager duurzaamheid

Bijlagen:

1. Inleiding

Op 7 november 2023 heeft u met Motie 7 'aardgasvrije wijken' het College opdracht gegeven om bij de keuze voor de twee wijken waarvoor concrete plannen worden gemaakt om 'van het gas af te gaan' duidelijk aan te geven met welke reden de keuze op deze wijken zou moeten vallen. En alvorens een keuze te maken voor de twee wijken een zienswijze hierover te vragen aan de gemeenteraad, uiterlijk bij de behandeling van de Kadernota 2025.

Met deze eerste raadsinformatiebrief Warmtetransitie geven we nader invulling aan deze opdracht. We zullen u voorstellen de motie als afgedaan te beschouwen.

2. Startlocaties voor de warmtetransitie

Al enkele jaren wordt er op diverse plekken in Nederland gewerkt aan de warmtetransitie. Hieruit zijn twee belangrijke lessen te trekken. Ten eerste kan de warmtetransitie alleen slagen als we aandacht hebben voor draagvlak en initiatieven uit de buurt. Dat we het proces uit de buurt volgen op tempo en inhoud en een langjarige samenwerking aangaan. Ten tweede blijkt de betaalbaarheid van essentieel belang. Niet alleen de businesscase van een collectieve oplossing (denk aan een warmtenet), maar ook de betaalbaarheid op individuele schaal van een huishouden.

Op basis van deze lessen uit andere pilots in Nederland hebben we twee plekken (vier CBS-buurt) gekozen om een proces starten gericht op de warmtetransitie. Gericht op het gezamenlijk onderzoeken of we daar in samenwerking passende keuzes kunnen maken voor de toekomst. Hierbij is nog geen keuze gemaakt voor de alternatieve warmtebron. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstelling uit het uitvoeringsprogramma van het college en de programmabegroting 2024 om op 2 locaties te starten met de warmtetransitie. Hieronder lichten we de verschillende onderdelen nader toe.

Draagvlak en initiatieven in de buurten

Het afgelopen jaar is de samenwerking met inwoners en buurtinitiatieven gericht op duurzaamheid verder geïntensiveerd. En dat blijven we doen. Hierbij hebben de bewonersgroep Samen Driel Duurzaam én Stichting Brienenshof Duurzaam zich expliciet geprofileerd en aangegeven bereid te zijn vervolgstappen te willen zetten rondom de warmtetransitie. Beiden met een behoefte aan een vergezicht oftewel een gezamenlijk beeld voor de lange termijn. Maar óók gericht op acties voor de korte termijn om nú stappen te zetten en actief werk te maken van draagvlak en sociale verduurzaming. Iedereen moet immers mee kunnen doen. In het verlengde hiervan heeft Woningstichting Heteren, in lijn met de Prestatieafspraken, aangegeven mee te willen werken aan deze verkenning, specifiek voor de Vogelbuurt in Driel.

Brede aanpak – wijk(buurten) van de toekomst

Als gemeente hebben we eind 2023 in samenwerking met *Woningstichting Heteren, Samen Driel Duurzaam en Stichting Brienenshof Duurzaam* subsidie bij het provinciale programma 'Wijk van de Toekomst' aangevraagd. Hiermee willen we een eerste verkenning starten naar de verdere verduurzaming, zoals isoleren en aardgasvrij verwarmen van woningen. De subsidie is aangevraagd voor de vier CBS-buurt Vogelbuurt Driel & Kern Driel en Brienenshof Elst & Oude Bemmelseweg en omgeving in Elst. De subsidie wordt onder meer benut voor een onafhankelijk procesbegeleider die namens de samenwerkende partijen aan de slag gaat. Het eindproduct is onder meer een gedragen Warmteplan dat wordt voorgelegd aan de Raad voor besluitvorming.

De 'Wijk van de Toekomst' draait om meer dan alleen de warmtetransitie, dat kan verschillen per buurt. Het kan bijvoorbeeld ook om duurzaam vervoer, energie opwek, het groen inrichten en de sociale samenhang gaan. Meerdere gemeenten in Gelderland nemen met een wijk, buurt of dorp deel aan het provinciale programma Wijk van de Toekomst. Onderdeel van de aanpak is dat er veel aandacht is voor kennisuitwisseling tussen wijken. Juist door van elkaar te leren en kennis en ervaring te delen, binnen de wijk en met andere wijken, willen we tot een goed gezamenlijk eindresultaat komen. Want alleen met elkaar kunnen de vervolgstappen worden bepaald.

Technisch / financieel onderzoek

Naast de inzet op de samenwerking en het proces wordt ook gekeken naar de financiële haalbaarheid en andere relevante technische informatie. Op dit moment voert een technisch bureau een onderzoek uit naar

de financiële haalbaarheid (businesscase) van een warmtenet in de Wijk van de Toekomst buurten. Deze haalbaarheid wordt afgezet tegen het alternatief van individuele aardgasvrije oplossingen. Hiermee wordt de technische en financiële basis gelegd voor vervolgstappen en kan er verdere invulling worden gegeven aan het begrip 'betaalbaarheid'.

Gelijktijdig wordt onderzocht wat een warmtenet voor een groter gebied in Elst kan betekenen. Een mogelijk scenario is dat een warmtenet voor een individuele buurt niet haalbaar is, maar voor een groter gebied wel haalbaar blijkt, gecombineerd met een duurzame grootschalige bron als geothermie. De uitkomsten van deze onderzoeken bepalen ook deels de vervolgstappen. Bij toekomstige oplossingen wordt rekening gehouden met netcongestie en mogelijke slimme oplossingen.

3. Gemeente brede ontwikkelingen

Geothermie en warmtenetten

Zoals hierboven al geschetst wordt op dit moment de mogelijkheden voor een warmtenet onderzocht, mogelijk in combinatie geothermie als grootschalige duurzame bron. Als gemeente Overbetuwe verkennen we samen met de gemeenten Arnhem, Lingewaard en Nijmegen en met ondersteuning van de provincie Gelderland en Energie Beheer Nederland (EBN) de mogelijkheid van geothermie op het grondgebied van deze gemeentes. Potentie voor geothermie blijkt aanwezig te zijn. Samenwerking tussen de verschillende gemeenten en op termijn gezamenlijk gebruik van diverse warmtebronnen waaronder geothermie kan interessant blijken, ook als warmtenetten in Overbetuwe haalbaar blijken te zijn. Voor dat laatste wordt op dit moment een onderzoek naar de businesscase uitgevoerd. Over de wenselijkheid van geothermie vindt op een later moment separate besluitvorming plaats. Voor de zomer van 2024 vindt een eerste update plaats.

Verbinding andere ontwikkelingen

De warmtetransitie heeft verbinding met de diverse activiteiten die gericht zijn op verduurzaming van de gebouwde omgeving. Zo starten we bijvoorbeeld binnenkort met een pilot voor bloksgewijze verduurzamingsrapporten in Driel, blijven we collectieve inkoop organiseren en vinden Steenbreek activiteiten plaats. Al deze activiteiten worden nadrukkelijk verbonden met de genoemde Wijken van de toekomst. Zo werken we aan een proces voor duurzame, energieke en leefbare wijken.

Daarnaast starten de komende maanden een aantal grootschalige aanpakken voor verduurzaming, waaronder Energiefixers, doe-het-zelf verduurzamingsaanpak en een algehele ontzorgingsaanpak-verduurzaming voor een specifieke doelgroep. Al deze activiteiten richten we op de doelgroepen die het meeste behoefte heeft aan ondersteuning en waarmee we Energiearmoede zoveel mogelijk kunnen voorkomen of oplossen. Voor de uitvoering van deze activiteiten maken we gebruik van de SPuK LAI¹ en SPuK energiearmoede van het Rijk. Over het plan van aanpak bent u eerder geïnformeerd via [TIC 2023-041019](#). Inmiddels hebben we een subsidiebeschikking ontvangen en is de aanbesteding vrijwel afgerond. In Q2 2024 wordt u nader geïnformeerd over de aanpak. De gemeentebrede aanpak rondom energietransitie is op hoofdlijnen beschreven in het programma duurzaamheid.

4. Vooruitblik

Met het starten van het hierboven beschreven proces, maken we nog geen keuzes. Wel willen we in dit proces stap-voor-stap toewerken naar keuzes voor de lange termijn. Als gemeenteraad bent en blijft u verantwoordelijk om in de toekomst gebieden aan te wijzen die collectief van het aardgas af gaan. Wij blijven u actief, minimaal halfjaarlijks, informeren over de voortgang van het proces gericht op de warmtetransitie, zodat u op de hoogte blijft van de voortgang en desgewenst uw zienswijzes kenbaar kunt maken.

Behandelend adviseur voor technische vragen Tom Verhoef, tel.: 0481-362511 , e-mail: t.verhoef@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,

¹ Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie van Rijksdienst voor Ondernemen (RVO)

de gemeentesecretaris

P.J.E. Breukers

de burgemeester,

R.P. Hoytink-Roubos